



MIJN PLEEGoudERS

Islam & Pleegzorg

Richtlijn pleegzorg islamitische kinderen

INHOUDELIJKE REDACTIE

Ismail Ait Takassit

Islamitisch theoloog, Stichting Mijn Pleegouders

www.mijnpleegouders.nl

versie 2025

Inleiding

Voor een veilige groei en een gezonde ontwikkeling is het voor kinderen van groot belang dat hun identiteit ruimte en erkenning krijgt. Cultuur en religie zijn een belangrijk onderdeel van identiteit.

Dit document is bedoeld als richtlijn voor pleeggezinnen die islamitische kinderen verzorgen, evenals voor professionals die werken in de pleegzorg. Het biedt een overzicht van islamitische normen en waarden die relevant zijn voor de zorg en opvoeding van islamitische kinderen in pleeggezinnen. Het doel is om pleeggezinnen te helpen begrijpen welke religieuze overwegingen belangrijk kunnen zijn bij het verzorgen van islamitische kinderen en hoe ze respectvol en met zorg aan hun behoeften kunnen voldoen.

Hoewel de islamitische visie op bepaalde onderwerpen duidelijk is, kunnen er uitzonderlijke situaties zijn die specifieke overwegingen vereisen. Deze situaties worden per geval beoordeeld en het is raadzaam om advies in te winnen wanneer nodig. Dit document biedt een praktische benadering voor pleegzorg en is bedoeld om de zorg voor kinderen te verbeteren, ongeacht de religie en ideologie van het pleeggezin.

Islamitische visie op pleegzorg

In de Islam wordt veel waarde gehecht aan het zorgen voor de kwetsbaren in de samenleving, zoals wees- en pleegkinderen. Kinderen die (tijdelijk) niet bij hun eigen ouders kunnen opgroeien missen vaak zorg, liefde en stabiliteit. Het opvangen en verzorgen van deze kinderen wordt gezien als een daad van barmhartigheid en menselijkheid.

Pleegzorg (kafalah) is een vorm van zorg waarbij een gezin verantwoordelijkheid draagt voor het welzijn van het kind. Daarbij is het belangrijk dat er transparantie en duidelijkheid blijft bestaan over de biologische ouders en de herkomst van het kind.

RICHTLIJN

Islamitische richtlijnen bij pleegzorg

Als pleegouders is het belangrijk om te begrijpen dat er bepaalde richtlijnen zijn die de zorg voor een pleegkind kunnen beïnvloeden.

Deze richtlijnen zorgen ervoor dat het kind zich ondersteund voelt in zijn of haar identiteit en cultuur, terwijl het ook in een veilige en zorgzame omgeving groeit.

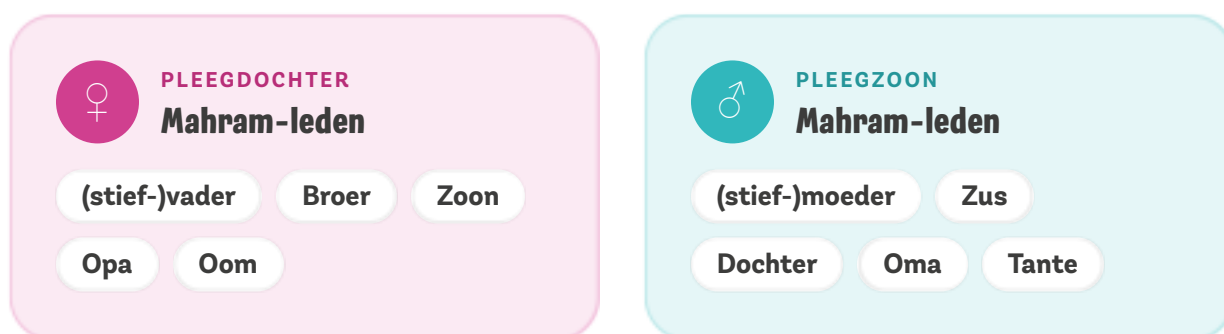


Omgang tussen bloedverwanten en niet-bloedverwanten

In de islam wordt iemand religieus verantwoordelijk zodra hij of zij de puberteit bereikt. Dit wordt vastgesteld aan de hand van natuurlijke puberteitskenmerken, zoals groei van oksel- of schaamhaar, menstruatie bij meisjes of zaadlozing bij jongens. Dit is dus gebonden aan bepaalde ontwikkelingskenmerken en niet aan een vaststaande leeftijd.

Zodra een kind de puberteit bereikt, gelden er specifieke regels over de omgang tussen mannen en vrouwen. Er wordt dan onderscheid gemaakt tussen personen die gelden als mahram en niet-mahram.

Een mahram is een familielid met wie het verboden is om te trouwen vanwege de sterke bloedband of familiale relatie. In het geval van een pleegdochter betreft dit bijvoorbeeld de (stief-)vader, broer, zoon, opa en/of oom. En in geval van een pleegzoon betreft dit de (stief-)moeder, zus, dochter, oma en tante. Met een oom wordt hier alleen de broer van de vader of moeder bedoeld, en met een tante alleen de zus van de vader of moeder. Een aangetrouwde oom of tante is geen mahram. Alle familieleden die daarbuiten vallen gelden als niet-mahram. Dit is een belangrijke richtlijn binnen de islam die geldt voor zowel pleegouders als pleegkinderen. Zodra een kind de puberteit bereikt, kan het zijn dat het kind en/of pleegouders een andere omgangsvorm toepassen in relatie tot niet-mahram leden van het gezin.



Fysiek contact met niet-mahram leden

Als het pleegkind aangeeft dat het zich ongemakkelijk voelt bij fysiek contact, zoals handen schudden of een knuffel geven aan niet-mahram familieleden, kennissen of vrienden, is het belangrijk om deze voorkeur te respecteren en gepaste alternatieven voor interactie aan te moedigen. Het kind kan bijvoorbeeld kiezen voor een begroeting zonder fysiek contact.

Kleding, bedekking en hoofddoek

Vanaf de puberteit geldt voor zowel meisjes als jongens de norm om zich bescheiden te kleden.

Voor meisjes betekent dit doorgaans dat zij kleding dragen die het hele lichaam bedekken en dat ook het dragen van een hoofddoek (hijab) hierbij hoort. Voor jongens houdt het in dat het gebied van de navel tot minimaal de knieën bedekt is. Wanneer een pleegkind, bijvoorbeeld een meisje, zelf aangeeft een hoofddoek te willen dragen, is het belangrijk om deze keuze te respecteren en te ondersteunen.

Ook aandacht voor privacy hoort hierbij. Douchen of omkleden (ontbloten) met anderen erbij kan kinderen met een islamitische achtergrond een onveilig en onprettig gevoel geven. Het is belangrijk om te respecteren wat het kind gewend is.

Erfenis

Een pleegkind erft niet automatisch van pleegouders. Pleegouders kunnen er wel voor kiezen om een pleegkind via een testament iets na te laten.

Gelijke behandeling en liefde

Het pleegkind moet met dezelfde liefde en zorg behandeld worden als de eigen kinderen in het gezin. Dit bevordert een gevoel van gelijkwaardigheid en welzijn voor het kind.

Kosten en uitgaven

Pleegouders zijn verantwoordelijk voor het onderhoud van het kind. Als er financiële steun van de overheid wordt ontvangen, moet deze volledig ten goede komen aan het kind.

Naam behoud

Het pleegkind moet zijn of haar oorspronkelijke achternaam behouden, maar kan de pleegouders uit liefde 'vader' of 'moeder' noemen.

Identiteit en achtergrond

Het is belangrijk dat pleegkinderen weten wie hun biologische ouders zijn om verwarring over hun herkomst te voorkomen. Zij mogen uit liefde hun pleegouders mama en papa noemen.

Halal eten en drinken

Halal betekent dat iets is toegestaan volgens de islam. Voor eten geldt dat varkensvlees en producten die alcohol bevatten niet toegestaan zijn. Voor andere vleessoorten, zoals kip, rund en lam, geldt dat deze afkomstig moeten zijn van een islamitische slager of een halal-label moeten hebben als het uit de supermarkt komt. Vis en vleesvervangers zijn toegestaan, zolang ze geen alcohol bevatten.

Daarnaast zijn vetten en gelatine die afkomstig zijn van niet-halal geslachte dieren niet toegestaan. Dit zit met name in snoep, koek en gebak.

Het gebed

Kinderen worden aangemoedigd om vanaf zeven jaar te bidden en vanaf tien jaar actief begeleid te worden in de vijf gebeden. Het gebed wordt verplicht vanaf de puberteit.

Borstvoeding

Wanneer een pleegmoeder een pleegkind borstvoeding geeft, kan het kind daarmee in islamitische termen een zoogkind worden. Dat betekent dat het kind een zoogbroer/zus wordt van de biologische kinderen van de pleegmoeder. Hierdoor verandert de mahram-relatie: het pleegkind wordt dan gezien als familie van de pleegmoeder, haar man en hun kinderen.

Heb je vragen over wat dit in de praktijk betekent, of wil je weten hoe dit binnen jullie situatie toegepast wordt? Neem gerust contact met ons op.

Jumua

Vanaf de islamitische puberteit wordt de vrijdaggebedsdienst (Jumu'a) in principe een plicht voor jongens/mannen die daartoe in staat zijn. Dat betekent dat een jongen dan, waar mogelijk, op vrijdag naar de moskee gaat voor het gezamenlijke gebed en de preek.

Ramadan

Ramadan is de vastenmaand voor moslims. Tijdens deze maand vast men dagelijks van het aanbreken van de dageraad (fajr) tot zonsondergang (maghrib): niet eten, niet drinken en (voor wie daaraan toe is) ook extra aandacht voor rust, gedrag en spiritualiteit.

Niet alle kinderen vasten. In de islam geldt vasten doorgaans als religieuze plicht vanaf de puberteit. Tijdens de menstruatieperiode vast een meisje niet. Ook iemand die ziek is of op reis, mag het vasten overslaan. In al deze gevallen wordt het vasten ingehaald na de Ramadan.

Pleegouders kunnen kinderen die willen oefenen met vasten op een rustige en veilige manier ondersteunen door klein te beginnen, bijvoorbeeld met een halve dag of enkele losse dagen. Daarbij helpt het om alert te zijn op signalen zoals vermoeidheid, hoofdpijn of duizeligheid. En als het nodig is met de sportvereniging afspraken maken voor extra rustmomenten. Ook kan het fijn zijn om samen de iftar (verbreken van het vasten) te organiseren, zodat het kind zich gesteund voelt en verbondenheid ervaart.

Eid al-Fitr

Na de Ramadan vieren moslims de afsluiting van de Ramadan: Eid al-Fitr, een feestdag waar moskeebezoek, samenkomen met familie en het geven van cadeaus vaak onderdeel van uitmaken.

Offerfeest

Later in het jaar is er het Offerfeest (Eid al-Adha). Voor veel kinderen zijn deze dagen belangrijk en vergelijkbaar met feestdagen die in Nederland met familie worden gevierd.

Bovenstaande zijn richtlijnen die algemeen gelden. Het is van belang dat begeleiding rondom identiteit en religie goed is afgestemd op het individuele kind. Wij ondersteunen hier graag bij en zijn er om vragen te beantwoorden.

Mocht u na het lezen van dit document vragen hebben, iets willen overleggen of aanvullende uitleg wensen van een islamitisch theoloog, dan kunt u contact met ons opnemen. Wij denken graag met u mee en ondersteunen u waar nodig. U kunt ons bereiken via info@mijnpleegouders.nl.